

QUYẾT TÂM THỰC HIỆN HIỆU QUẢ NGHỊ ĐỊNH SỐ 73/2023/NĐ-CP VỀ KHUYẾN KHÍCH, BẢO VỆ CÁN BỘ NĂNG ĐỘNG, SÁNG TẠO, DÁM NGHĨ, DÁM LÀM, DÁM CHỊU TRÁCH NHIỆM VÌ LỢI ÍCH CHUNG

LÊ VĂN CƯỜNG (*)

Tóm tắt: Ngày 29/9/2023, Chính phủ ban hành Nghị định số 73/2023/NĐ-CP quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Đây là Nghị định có nhiều điểm mới thể hiện tính đồng bộ, liên thông với các quy định của Đảng; là cơ sở để góp phần đẩy lùi “bệnh sợ trách nhiệm” đang diễn ra ở một số cán bộ, công chức hiện nay. Bài viết phân tích những cơ sở lý luận, thực tiễn và đưa ra các giải pháp để triển khai thực hiện hiệu lực, hiệu quả Nghị định số 73/2023/NĐ-CP.

Từ khóa: Bệnh sợ trách nhiệm; cán bộ; dám làm, dám chịu trách nhiệm; khuyến khích.

Abstract: On September 29, 2023, the Government issued Decree No. 73/2023/ND-CP regulation on encouraging and protecting officials that are dynamic, creative, and dare to think, act, and take responsibility for the common interests. This Decree sets out a number of new provisions in synchronization and connection with the Party's regulations; it becomes the basis to contribute to repelling the “fear of responsibility” disease faced by some officials and civil servants under current circumstances. The paper analyzes the theoretical and practical foundations and offers the solutions to effectively and efficiently implement Decree No. 73/2023/ND-CP.

Keywords: Fear of responsibility; officers; dare to act and take responsibility; encourage.

Ngày nhận bài: 09/11/2023   Ngày biên tập: 10/11/2023   Ngày duyệt đăng: 15/12/2023

1. Sự cần thiết phải ban hành Nghị định số 73/2023/NĐ-CP về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung

Theo Đại Từ điển Tiếng Việt: “Trách nhiệm là điều phải làm, phải gánh vác hoặc phải nhận lấy về mình”⁽¹⁾. Hiểu theo nghĩa chính trị pháp lý, trách nhiệm là nghĩa vụ mà cán bộ, công chức phải gánh vác mà nếu không hoàn thành nhiệm vụ sẽ phải chịu trách nhiệm trước Đảng, quy định pháp luật và quy định của mỗi cơ quan, đơn vị. Tuy nhiên, thời

gian qua, căn bệnh “sợ trách nhiệm” lại diễn ra khá rộng và ở mọi ngành, mọi cấp, mọi địa bàn, mọi lĩnh vực của đời sống xã hội.

Năm 1958, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đề cập rất cụ thể đến căn nguyên của căn bệnh sợ trách nhiệm: “Có lợi cho tôi thì tôi tích cực; không có lợi cho tôi thì tôi tiêu cực. Tôi muốn có địa vị cao, nhưng lại sợ trách nhiệm”⁽²⁾. Người chỉ rõ những người mắc bệnh sợ trách nhiệm là: “Họ muốn địa vị cao, nhưng lại sợ trách nhiệm nặng. Dần dần tinh thần đấu tranh và tính tích cực của họ bị kém sút, chí khí anh dũng và phẩm chất tốt đẹp của người cách mạng cũng kém sút; họ quên rằng tiêu chuẩn số một của người cách mạng là quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng”⁽³⁾.

(*) PGS. TS; Phó Viện trưởng Viện Xây dựng Đảng, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Người khẳng định: “Ai sợ phụ trách và không có sáng kiến thì không phải người lãnh đạo. Người lãnh đạo đúng đắn cần phải: khi thất bại không hoang mang, khi thắng lợi không kiêu ngạo. Khi thi hành các nghị quyết kiên quyết, gan góc không sợ khó khăn”⁽⁴⁾.

Trong cuốn sách *“Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh”*, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã chỉ rõ: “Tham nhũng và tiêu cực, nhất là suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống có mối quan hệ gắn bó mật thiết, chặt chẽ với nhau; nguyên nhân cơ bản, trực tiếp của tham nhũng là do suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; tiêu cực là môi trường làm nảy sinh tham nhũng; tham nhũng tác động trở lại làm trầm trọng hơn tình trạng tiêu cực. Nếu chỉ phòng, chống tham nhũng về tiền bạc, tài sản thì chưa đủ, mà nguy hại hơn là sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Đây mới là cái gốc của tham nhũng; không suy thoái, hư hỏng thì làm gì dẫn đến tham nhũng? Tiền bạc, tài sản có thể còn thu hồi được, nhưng nếu suy thoái về đạo đức, tư tưởng là mất tất cả. Vì vậy, phòng, chống tiêu cực, mà trọng tâm là phòng, chống sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, tức là trị tận gốc của tham nhũng”⁽⁵⁾.

Để đưa Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đi vào cuộc sống, Ban Chấp hành Trung ương, Ban Bí thư, Bộ Chính trị khóa XIII đã ban hành mới hoặc sửa đổi, bổ sung nhiều quy định, như Quy định số 24-QĐ/TW ngày 30/7/2021 về thi hành Điều lệ Đảng; Quy định số 37-QĐ/TW ngày 25/10/2021 về những điều đảng viên không được làm; Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung; Quy định số 41-QĐ/TW ngày 03/11/2021 của Bộ Chính trị về việc miễn nhiệm, từ chức đối với cán bộ; Thông báo Kết luận số 20-TB/TW ngày 08/9/2022 của Bộ Chính trị về chủ trương bố trí công tác đối với cán bộ thuộc diện Bộ Chính trị, Ban Bí thư quản lý sau khi bị kỷ luật.

Ngày 11/7/2023, Bộ Chính trị ban hành Quy định số 114-QĐ/TW về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ thay thế Quy định số 205-QĐ/TW ngày 23/9/2019 của Bộ Chính trị về việc kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ và chống chạy chức, chạy quyền.

Thực tế thời gian qua cho thấy, những quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung đã được Đảng, Nhà nước ta hết sức chú trọng, nhưng với sự biến đổi nhanh chóng, phức tạp, khó lường của thực tế cũng như những hành vi vi phạm trong công tác cán bộ ngày càng tinh vi, phức tạp thì có những quy định cần được xây dựng, bổ sung hoặc ban hành mới theo hướng đồng bộ, liên thông. Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã chỉ rõ: “Cơ chế kiểm soát quyền lực trong Đảng và Nhà nước chưa đầy đủ, đồng bộ; hiệu lực, hiệu quả chưa cao”⁽⁶⁾, “Nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách trong tổ chức và hoạt động của cấp ủy, tổ chức đảng có nội dung chưa được quy định cụ thể phù hợp với tình hình thực tế, nhất là về mối quan hệ, trách nhiệm giữa tập thể, cá nhân và người đứng đầu, nên khó xác định trách nhiệm của cá nhân khi xảy ra sai phạm”⁽⁷⁾. Bên cạnh đó, thực tiễn áp dụng cho thấy còn có những vướng mắc, bất cập do chưa có quy định thể chế hóa Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị.

Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng nhấn mạnh: “Những vướng mắc, bất cập nêu trên chủ yếu liên quan đến nội dung trong các quy định, hướng dẫn của Trung ương”⁽⁸⁾. Vì vậy, việc Chính phủ ban hành Nghị định số 73/2023/NĐ-CP là rất cần thiết, đáp ứng không chỉ yêu cầu thể chế hóa đường lối lãnh đạo của Đảng mà cả những đòi hỏi thực tiễn đang và sẽ đặt ra.

2. Quá trình chuẩn bị để ban hành Nghị định số 73/2023/NĐ-CP

Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị nêu rõ: “Trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao, xuất phát từ yêu cầu, đòi hỏi cấp thiết của thực tiễn, khuyến khích cán bộ có tư duy

sáng tạo, cách làm đột phá, tháo gỡ, giải quyết những điểm nghẽn, nút thắt trong cơ chế, chính sách, tập trung vào những vấn đề chưa được quy định hoặc đã có quy định nhưng không phù hợp với thực tiễn, mang lại giá trị, hiệu quả thiết thực, tạo được chuyển biến mạnh mẽ, đóng góp tích cực vào sự phát triển chung”. Vấn đề đặt ra là, Kết luận số 14-KL/TW chưa được thể chế hóa thành quy định của pháp luật, nên việc thực hiện trong thực tế đối với cán bộ, công chức (nhất là những người chưa phải là đảng viên) còn gặp nhiều khó khăn.

Vấn đề khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm đã được Chính phủ, các bộ, ngành, các đại biểu Quốc hội đề cập tới. Ví dụ: ngày 19/4/2023, Thủ tướng Chính phủ ban hành Công điện số 280/CP-TTg về chấn chỉnh, tăng cường trách nhiệm trong xử lý công việc của các bộ, cơ quan, địa phương do thực tế ở một số bộ, ngành, địa phương xảy ra tình trạng né tránh, đùn đẩy công việc, có tâm lý sợ sai, sợ trách nhiệm, không dám xử lý công việc, đẩy việc lên cơ quan cấp trên hoặc sang các bộ, cơ quan khác, thiếu sự phối hợp chặt chẽ, kịp thời, hiệu quả giữa các bộ, cơ quan, địa phương... Tại Kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa XV (tháng 5/2022), một số đại biểu Quốc hội đã đề nghị xây dựng Luật Bảo vệ người dám nghĩ, dám làm để tạo đột phá tăng trưởng cho đất nước. Tuy nhiên, việc xây dựng bộ luật mới về nội dung này sẽ mất nhiều thời gian, trong khi thực tiễn đang đòi hỏi cần giải quyết, nên rất cần phải có quy định mới để đưa chủ trương của Đảng nhanh chóng đi vào cuộc sống.

Để đáp ứng yêu cầu khách quan đó, Bộ Nội vụ đã chủ trì, phối hợp với các cơ quan hữu quan trình và được cấp có thẩm quyền đồng ý xây dựng nghị định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung theo quy trình rút gọn. Nhằm nhanh chóng đưa chủ trương của Đảng vào cuộc sống cũng như tạo ra sự thống nhất, đồng bộ và liên thông giữa quy định của Đảng với hệ thống pháp luật của Nhà nước, Bộ Nội vụ là cơ quan chủ trì xây dựng và tham mưu cho

Chính phủ xây dựng nghị định này. Đây là vấn đề có tính thời sự rất cao, nhận được sự quan tâm rất lớn của đội ngũ cán bộ, đảng viên và công luận từ quá trình xây dựng đến khi ban hành. Bộ trưởng Bộ Nội vụ Phạm Thị Thanh Trà cho rằng, việc ban hành Nghị định số 73/2023/NĐ-CP về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung trong bối cảnh nhiều nơi đang xảy ra tình trạng cán bộ né tránh, đùn đẩy trách nhiệm, sợ sai không dám làm là việc làm rất quan trọng. Yêu cầu xuyên suốt quá trình xây dựng Nghị định số 73/2023/NĐ-CP là phải quán triệt và thể chế hóa nghị quyết, kết luận, quy định của Đảng, nhất là Kết luận số 14-KL/TW của Bộ Chính trị, các nghị quyết của Quốc hội, Chính phủ về chủ trương này và từ yêu cầu của thực tiễn. Bên cạnh đó, cơ chế khuyến khích, bảo vệ cán bộ phải bảo đảm nguyên tắc Đảng thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ và chặt chẽ, khách quan, dân chủ, công khai, minh bạch, công bằng trong quá trình tổ chức thực hiện.

3. Giải pháp triển khai thực hiện hiệu lực, hiệu quả Nghị định số 73/2023/NĐ-CP

Trong bài phát biểu khai mạc Hội nghị toàn quốc học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã lưu ý, nhắc nhở: “Điều quan trọng lúc này là đưa Nghị quyết của Đảng vào cuộc sống, là tổ chức triển khai thực hiện Nghị quyết có hiệu quả. Làm sao để khắc phục được tình trạng Nghị quyết thì đúng, thì hay, nhưng chậm đi vào cuộc sống; thậm chí có trường hợp nói không đi đôi với làm, nói nhiều làm ít”. Với tinh thần đó, để đưa Nghị định số 73/2023/NĐ-CP về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, góp phần khắc phục bệnh sợ trách nhiệm đang diễn ra hiện nay, trong thời gian tới cần thực hiện đồng bộ và quyết liệt một số giải pháp sau:

Một là, thống nhất nhận thức, trách nhiệm của mỗi cán bộ, đảng viên về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

***Nghị định số 73/2023/NĐ-CP ngày 29/9/2023 của Chính phủ
sẽ giúp khơi dậy khát vọng đổi mới, sáng tạo của cán bộ, đảng viên.***

Cái gốc của bệnh sợ trách nhiệm là chủ nghĩa cá nhân, là sự suy thoái về tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống. Thống nhất nhận thức, trách nhiệm về Nghị định số 73/2023/NĐ-CP chính là có nhận thức đúng về phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng; hiểu đúng về nguyên tắc khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Kết luận số 14-KL/TW của Bộ Chính trị nêu định hướng: “Nâng cao nhận thức, tăng cường trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, nhất là người đứng đầu, tạo sự thống nhất cao trong toàn Đảng và đồng thuận trong xã hội về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá vì lợi ích chung; khơi dậy mạnh mẽ ý thức trách nhiệm, khát vọng cống hiến, tinh thần đổi mới, hết lòng, hết sức vì nhân dân phục vụ của đội ngũ cán bộ”, thì

Nghị định số 73/2023/NĐ-CP đã quy định rõ 05 nguyên tắc, 02 điều kiện áp dụng chính sách khuyến khích, biện pháp bảo vệ cán bộ và 05 việc cơ quan, tổ chức, cán bộ và cá nhân không được làm trong khuyến khích, bảo vệ cán bộ.

Thực tiễn thời gian qua cho thấy, nơi nào cấp ủy, chính quyền, các cơ quan liên quan và đội ngũ đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động nêu cao ý thức trách nhiệm thì ở nơi đó việc tổ chức thực hiện sẽ đi vào nền nếp và đạt hiệu quả cao. Ngược lại, nơi nào nhận thức chưa cao, chưa phát huy đầy đủ trách nhiệm trong lãnh đạo, chỉ đạo thì việc tổ chức thực hiện sẽ kém hiệu quả. Đây cũng là một trong những nguyên nhân làm cho việc khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung thời gian vừa qua còn nhiều hạn chế, khuyết điểm.

Trong giai đoạn hiện nay và thời gian tới, cần thống nhất nhận thức, trách nhiệm về thực hiện Nghị định số 73/2023/NĐ-CP chính là nâng cao hơn nữa phẩm chất chính trị của đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động về sự kiên định, tin tưởng lý tưởng và mục tiêu do Đảng ta đề ra, không hoang mang, dao động về tư tưởng chính trị, có niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng, vào sự nghiệp đổi mới đất nước, có bản lĩnh chính trị, nhạy bén, luôn nêu cao cảnh giác, có thái độ đúng đắn trước những diễn biến phức tạp của tình hình kinh tế - xã hội, phân biệt rõ đối tượng, đối tác. Nâng cao bản lĩnh chính trị của đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động sẽ góp phần tạo nên sức mạnh, uy tín, sự thống nhất ý chí, hành động và từ đó khắc phục được căn bệnh sợ trách nhiệm đang diễn ra hiện nay.

Hai là, tiếp tục rà soát và hoàn thiện thể chế bảo đảm thống nhất giữa quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước.

Đảng ta đã ban hành các quy định về nêu gương, như Quy định số 08-QĐ/TW ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương; Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung... Tuy nhiên, để khắc phục căn bệnh sợ trách nhiệm, khuyến khích sự sáng tạo, bảo vệ cán bộ, để chủ trương đi vào cuộc sống cần thể chế hóa quy định của Đảng thành pháp luật để đảm bảo thống nhất và liên thông, đồng bộ từ quy định cho đến tổ chức thực hiện và khen thưởng, xử lý vi phạm.

Thời gian tới, để đưa Nghị định số 73/2023/NĐ-CP vào cuộc sống được hiệu quả hơn, cần tiếp tục rà soát các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước nhằm bổ sung, sửa đổi, khắc phục những mâu thuẫn, chồng chéo. Nghiên cứu sửa đổi những quy định của pháp luật còn chung chung, thậm chí có mâu thuẫn về cách hiểu và cách áp dụng, nhất là quy định về kinh tế, dân sự để tránh xu hướng “hành chính hóa”, “hình sự

hóa” trong thực thi công vụ, dễ gây tâm lý hoang mang, lo lắng trong thực hiện công vụ của đội ngũ đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động.

Ba là, cần cụ thể hóa Nghị định số 73/2023/NĐ-CP cho phù hợp với từng địa phương, cơ quan, đơn vị.

Thực hiện mạnh mẽ công tác giữa xây và chống, để khuyến khích tinh thần dám đương đầu với khó khăn, dám sáng tạo, đột phá vươn lên, đổi mới công tác đánh giá cán bộ, xóa bỏ tư tưởng “an phận thủ thường”, “làm nhiều sai nhiều, làm ít sai ít, không làm không sai” trong một bộ phận cán bộ, công chức, viên chức. Cách đánh giá cần phải giúp người được giao việc, nhất là việc mới, việc khó vững tâm tin rằng, nếu mình làm vì lợi ích chung thì sẽ được cấp có thẩm quyền nhìn nhận, đánh giá đúng. Trong đánh giá cần chủ động phát hiện những khâu yếu, bộ phận yếu, cán bộ yếu để chấn chỉnh, củng cố, tăng cường hoặc thay thế kịp thời, nâng cao chất lượng giải quyết công việc. Kịp thời rà soát, thay thế hoặc điều chuyển sang công việc khác đối với cán bộ, công chức năng lực yếu, không dám làm, né tránh, đùn đẩy, thiếu trách nhiệm, để trì trệ và không đáp ứng yêu cầu công việc được cấp có thẩm quyền giao.

Bên cạnh việc biểu dương, khen thưởng cán bộ thực hiện đề xuất đổi mới, sáng tạo được đánh giá là hoàn thành, cần lưu ý những biện pháp bảo vệ cán bộ được quy định tại điểm b khoản 2 Điều 5 Nghị định số 73/2023/NĐ-CP đề ra như: cán bộ thực hiện đề xuất đổi mới, sáng tạo mà không hoàn thành hoặc chỉ hoàn thành một phần mục tiêu đề ra nhưng được cơ quan sử dụng cán bộ xem xét, đánh giá đã thực hiện đúng chủ trương, có động cơ trong sáng, vì lợi ích chung... thì được loại trừ trách nhiệm theo quy định của pháp luật có liên quan. Mặt khác, cán bộ thực hiện đề xuất đổi mới, sáng tạo mà không hoàn thành hoặc chỉ hoàn thành một phần mục tiêu đề ra và gây ra thiệt hại, nhưng được cơ quan sử dụng cán bộ xem xét, đánh giá đã thực hiện đúng chủ trương, có động cơ trong sáng, vì lợi ích chung thì được xem xét loại trừ, miễn hoặc giảm nhẹ trách nhiệm theo quy định của pháp luật có liên quan.

Đánh giá đúng cán bộ, công chức còn góp phần khơi dậy ý thức của bản thân đối với công việc hàng ngày, dám thừa nhận sai lầm, khuyết điểm, biết nhận lỗi để sửa chữa, khắc phục nhằm thực hiện tốt hơn trách nhiệm được giao. Đồng thời, đánh giá đúng, công tâm, khách quan sẽ ngăn ngừa được tình trạng “tranh công, đổ lỗi” không dám nhận trách nhiệm, không nhìn nhận đúng bản chất của sự việc để có những cải tiến và đổi mới tìm ra phương pháp, cách làm phù hợp với yêu cầu của thực tiễn.

Bốn là, tăng cường hơn nữa giáo dục đạo đức cách mạng cho mỗi đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động.

Thường xuyên giáo dục đạo đức cách mạng cho mỗi đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động, để từng người gương mẫu thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, có ý thức tổ chức kỷ luật, giữ gìn sự đoàn kết, có lối sống giản dị trong sạch, không xa hoa lãng phí. Đây là biện pháp quan trọng hàng đầu trong tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu của mỗi cán bộ, công chức, đảng viên. Phẩm chất đạo đức, lối sống của cán bộ, công chức, đảng viên quan hệ mật thiết với phẩm chất chính trị. Phẩm chất chính trị chi phối, quyết định phẩm chất đạo đức; phẩm chất đạo đức tác động tới sự phát triển phẩm chất chính trị. Cán bộ có giác ngộ chính trị, có niềm tin sâu sắc vào lý tưởng cộng sản chủ nghĩa sẽ giúp họ có tình yêu thương đồng chí, kính trọng Nhân dân, quan tâm giúp đỡ mọi người, biết hy sinh lợi ích cá nhân cho lợi ích cách mạng. Những phẩm chất đạo đức tốt đẹp như nhân, nghĩa, trí, dũng, liêm sẽ giúp cán bộ, công chức củng cố, phát triển các phẩm chất chính trị như sự kiên định lập trường, tư tưởng, tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ, công chức. Quan hệ biện chứng giữa phẩm chất chính trị và phẩm chất đạo đức, lối sống của cán bộ, công chức tạo nên phẩm chất đạo đức cách mạng của cán bộ, công chức, trong đó có sự kết hợp giữa “đức” và “tài”, “hồng” và “chuyên” của mỗi cán bộ, công chức.

Năm là, tăng cường kiểm tra, giám sát đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động.

Thường xuyên kiểm tra, giám sát đối với đội ngũ cán bộ, công chức bao gồm các nội dung kiểm tra, giám sát việc đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động quán triệt, tổ chức thực hiện việc đưa nội dung Nghị định số 73/2023/NĐ-CP vào cuộc sống. Công tác kiểm tra phải có trọng tâm, trọng điểm, giám sát trên cơ sở mở rộng, đề cao dân chủ nhằm kích hoạt tinh thần dám nghĩ, dám làm và dám chịu trách nhiệm trong mỗi cán bộ, công chức, đảng viên. Mỗi đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động đều có trách nhiệm tự kiểm tra, giám sát mình hàng ngày trong cả lời nói và việc làm.

Người đứng đầu cơ quan, đơn vị phải nắm chắc từng đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động cả về đức, tài và nhanh chóng có biện pháp hữu hiệu khắc phục bệnh sợ trách nhiệm từ xa, từ sớm. Từ sự thống nhất về mặt nhận thức, phát huy tinh thần trách nhiệm, từng đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động tiên phong, gương mẫu hơn; các tổ chức đảng có năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu cao hơn; đánh giá cán bộ thực chất hơn; đổi mới công tác kiểm tra, giám sát một cách thực chất, không phô trương hình thức, khắc phục triệt để bệnh thành tích ở mỗi đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức và người lao động trong từng cơ quan, đơn vị./.

Ghi chú:

(1) Nguyễn Như Ý (chủ biên), *Đại Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Văn hóa - Thông tin, H.1998, tr.1678.

(2), (3) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 11, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.467, tr.605.

(4) Sdd, tập 5, tr.315.

(5) Nguyễn Phú Trọng, *Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*, Nxb CTQG-ST, H.2023, tr.466.

(6), (7), (8) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.32, tr.273, tr.300.